

Turisma er eisini sterkar kreftir sum vilja selja eina bygd

So er ferðamannastreymurin við at hasa av fyrri í ár. Ikki hevur summarið roynst væl, men kortini hevur rættliga nógv fremmandafólk vitjað hendan vegin.

Í bløðunum hevur nakað verið skrivað um turismu m.a. í Sosoalinum og seinast hevur Hans J. Debes roynt seg í 14. Sept.

Lat okkum sláa fast við sjeitummaseymi, at turisma ikki bara er ein spurningur um ein streym av ferðafólki, men at turisma eisini er ein seluværa eins og bilar, motorar og kolonialvørur. Men kortini er henda vøra ikki so konkret sum hesir nevndu lutir. Og heilsølumenninir eru ikki føroyingar, men turistbureau í Týsklandi, Fraklandi, Onglandi, Danmark o.s.fr. Og ikki er selumoralurin altið hin besti hjá hesum turistbureauum.

Sum kanska nógvum kunnugt eru týsk turistbureau við at selja Danmark sum ferðamannaland. Eitt konkret dømi er bygdin Vorupør, hvar umleið 1000 fólk búgva. Fiskivinna er høvuðsvinnan. Men nú verður bygdin so »seld«. Og tað er ikki smávegis sum turistbureauini reypa: Sandstrond við brennandi sól og penum, brúnur gentukroppum. Bygdin, sum fyrr var nærur turløgd fyrri øl og brennivín, fær nú fleiri vertshús og hotell. Og úr hvørjari kiosk fært tú

keypt øl, sum er lóg-bannað her á landi. Alt fyrri at tekkjast turistunum. Og turistarnir streyma til. 4000 ferðafólk alt summarið ígjøgnum. Og lítið leggja turistbureauini í, at kundarnir (turistarnir) eru misnøgdir, av tí at teir eru lumpaðir. Tær finu reklamumyndirnar eru ikki tiknar í Vorupør, sum teir hildu, men við Miðalhavið, og onkur er frá Vejrs. So har ganga turistarnir í regnfrakka og gummistøvum og geva ilt av sær alla summarfritíðina. Men hetta nerver ikki turistbureauini, tí alt næsta summer standa 4 ella 5000 líka bláoygd og keypa somu vøru undir folskum merki.

Nógv verður bygt í Vorupør. Summarhús í hundrøðatali til útleigan, hotell, vertshús. Íðan, kemur hetta so ikki bygdafólkinum til góðar? Nei, nei. Tá summarhúsin fyrst eru bygd, er tað ikki brúk meira fyrri bygdarfólkinum. Nú er tað byggharrin, sum sjálv-sagt býr aðrastaðni í landinum, sum tekur um endan. Hotellini verða bygd av spesialiseraðari arbeiðsmegi aðrastaðni frá, og tilfarið er einahelst element, sum einki viðlíka-hald krevja. Og sum við summarhúsunum soleiðis eisini við hotellunum: Rakstrarvirkisotið verður ikki í bygdini. Íðan, so sleppur bygdarfólk við saktans at arbeiða sum eftirlitsfólk, tænarar og

Í dag:

Steingrímur Weihe, lækni

Men so sanniliga er turisma eisini ein kold, sterk og fyrilitsleys handilsfyrirteka, og tað gera vit væl í at leggja okkum í geyma. Eg havi onga patentloysn upp á nakran turistpolitikk. Men veit, at tað eru sterkar figgjarligar kreftir, sum vilja »selja« Føroyar í komandi tíðum. So sterkar at ikki ivist eg í, at eitt smáting sum okkara spirituslóggeva verður broytt, tá turisman krevur tað, og tá verður kanska ikki hildið neyðugt at hava fólkkaatkvøðu.

annað. Ja, eitt sindur kanska. Men — sum frá er sagt í blaðnum Information, haðan eg havi hesar upplýsingar — nógv av hesum arbeiði verður gjørt av lágløntum sesonarbeiðsfólki, ið koma aðrastaðni frá.

Bygdarfólk ið helt væl til standa, tá turisman tók seg upp. Nú eru tey skuffað og misnøgð. Helst vildu tey steðga hesum sokallaða »framburði«. Men hvør er maður fyrri tí nú? »Stokkuttur var varmin segði kellingin, hon meig í serkin.«

Og bygdin Vorupør er bert eitt av ótaligum dømunum í Danmark og øðrum londum við.

Og nú eru turistbureauini so smátt farin undir at »selja« Føroyar. Eg siggi fyrri mær turistrekla-murnar, sum turistarnir fáa stungnar í hondina í Köln og Hamburg og Rotterdam og London og Lübeck og Paris við myndum frá Gjógvi eitt silvitniskvøld um hásumarið. Roykurin leitar so ljóðliga upp gjøgnum ljóðaran á teimum tjørubræddu húsum, meðan ein ungmoy kinnareyð kemur titandi um húsaðhornið við pannukokum við rabarbusúltu-toyi í aðrari hondini og einum krússi av ektaðum føroyskum mjóð í hinari, og stilar hon so beint móti turistinum í liggistóli-

num, meðan Slættara-tindur reisir seg roðandi í sinum veldi, og miðsummarkvøldsólin fylgir bóndanum við kúnni oman um garðalið.

Jú, vist er her ein vøra hjá útlendsku turistfyrirtekunum at selja. Men fyrri at lokka keypararnar hendan vegin mugu vit hava hotell, summarhúsin nógv, vertshús og aðrar hentleikar at bjóða turistunum.

Eg veit væl, at turismuni sleppa vit ikki undan. Og eg vil meta, at turism-an í komandi árum fer at hava næstan líka stóran týðning fyrri samfelag okkara sum fiskivinnan. Men fer ongantið at hava nær ella náminda sama búskaparlaga týðning.

Og hvussu við bygdameningini í hesum sambandi?

Orsøkin til hesar reglur er greinin hjá Hans J. Debes um turismu í Føroyum. Eftir mínum tykki er greinin ósonn. Hon gevur eina ósanna mynd av turismuni. Turisma er ikki bara ferðafólk, sum koma higar at vinna sær livsmegi í okkara reinu og frisku náttúru, ella at kunna seg um føroyska mentan. Alt gott um ferðafólkið. Vit hava kanska eisini harðliga brúk fyrri teimum. Mínna heimføðisligu eru vit ikki enn so. Men so sanniliga er turisma eisini ein kold, sterk og fyrilitsleys handilsfyrirteka, og tað gera vit væl í at leggja okkum í

geyma. Eg havi onga patentloysn upp á nakran turistpolitikk. Men veit, at tað eru sterkar figgjarligar kreftir, sum vilja »selja« Føroyar í komandi tíðum. So sterkar at ikki ivist eg í, at eitt smáting sum okkara spirituslóggeva verður broytt, tá turisman krevur tað, og tá verður kanska ikki hildið neyðugt at hava fólkkaatkvøðu.

Ti tá fara riddarar sum Martin á Lofti og Svenning Petersen (samanber hetjurnar í Danske Kæmpe- og Folkeviser) at stinga svørðið í slíðran (tá hákonjunkturin er av). Ti fólk skulu jú liva, ha?

Eina ferð enn: turisma er ikki bara tey ferðafólkin, sum leita sær hendan vegin (alt gott um tey). Turisma er eisini tær sterku kreftirnar, sum átaka sær at selja eina bygd, ein bý, eitt land. Tvinnar verða so uppgávurnar hjá okkum:

I: At visa gestablidni móti ferðafólkinum. Ein uppgáva fyrri stakkingin við hjálp frá tí almenna.

II: At stýra og hava eftirlit við teimum útlendsku og heimligu fyrirkomum, sum átaka sær at »selja« bygd og bý. Hetta er almenn uppgáva. Her fari eg at loyva mær at halda, at Føroya kommunufelag eigur sín náttúrliga leiklut saman við løgtingi og landsstýri.

Steingrímur Weihe

lesarabrøv

Er tað rætt?

Er tað rætt, at føroyingar skulu vera útistongdir, frá at fáa sær brúkt, men góð fiskifer úr útlöndum fyrri ein biligan penga.

Vit gera lesarar okkara varugar við, at treytin fyrri at fáa lesarabrøv upptikin undir hesum teiginum er, at blaðstjórnin veit, hvør hevur skrivað brøvini.

Her verður serliga hugsað um bátar millum 40 og 50 tons heldur enn sum nú at keypa ein føroyskan bát, sum kostar nærum tað duplta av tí, teir fáast fyrri í Danmark.

Er hetta góð sosialisma? At útiýsa tí meiniga manninum frá at fáa sær eitt líkinda far. Vit eru nógvir, ið eru stoyttir yvir hesum. Er tað sosialisma? At bara teir, ið eiga nógvan pening og tí hava

råd at fáa sær nýggj fiskifer skulu kunna flyta fer til landið, her má koma broyting í sum skjótast.

Tað eru nógvir útróðrarmenn, ið hava roynt at fingið ráveru til flakavirkini nú í summer og nú eru við at fara á húsagang, tí ov langt var at fara við smáum báti eftir henni.

Fái hetta forboð úr gildi, so føroyingar enn einaferð kunnu fara tær leiðir, teir vilja, at fiska.

Vágamaður

